Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία

Τόμ. 5, Αρ. 1 (2009)

Editorial

Antonis Lionarakis

doi: [10.12681/jode.9853](https://doi.org/10.12681/jode.9853)

Βιβλιογραφική αναφορά:

EDITORIAL

Η Επιστημονική Εταιρεία «Ελληνικό Δίκτυο Ανοικτής και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης» μέσα από το περιοδικό ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ και έχοντας ως βασικό σημείο αντίληψης ότι οι επιστημονικοί προβληματισμοί και η παραγωγή γνώσης θα πρέπει να είναι προσβάσιμοι και ελεύθεροι σε όλους, συνεχίζει την ανοικτή πολιτική του για τα άρθρα του περιοδικού. Χωρίς κόστος ή άλλους περιορισμούς, το περιοδικό είναι ανοικτό για κάθε ενδιαφερόμενο, κάθε ερευνητή και επιστήμονα, ο οποίος διερευνά σχετικά ζητήματα του επιστημονικού πεδίου.

Μετά το ειδικό αφιέρωμα για τη μεταπτυχιακή έρευνα και την επίβλεψη των διπλωματικών εργασιών, δημοσιεύουμε τον Τόμο 5, τεύχος 1 του 2009 του περιοδικού ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ. Τα άρθρα, όπως όλα τα προηγούμενα άλλωστε, έχουν κριθεί ανώνυμα από δύο τουλάχιστον κριτές και έχουν διαμορφώσει μια ευρύτητα θεμάτων και γνωστικών αντικειμένων του πεδίου.

Το πρώτο άρθρο της Χριστίνας Σολομωνίδου με τίτλο «*Constructivist design and evaluation of interactive educational software: a research-based approach and examples*» είναι ένα σημείο αναφοράς για τις απόψεις του εποικοδομητισμού στη μάθηση και στην εφαρμογή του στο σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση εκπαιδευτικών λογισμικών. Προτείνει ένα μοντέλο, το οποίο βασίζεται σε απόψεις σπουδαστών και αποτελείται από τρία στάδια: α) βασική έρευνα στις υπάρχουσες απόψεις και αντιλήψεις των σπουδαστών, ανάγκες και εννοιολογικές δυσκολίες, β) σχεδιασμός του λογισμικού, ο οποίος βασίζεται στις εννοιολογικές δυσκολίες και ανάγκες, αξιολόγηση και γ) εφαρμογή του λογισμικού και αξιολόγησή του μέσα σε ένα περιβάλλον εποικοδομητιστικής μάθησης, η οποία βασίζεται στις εννοιολογικές αλλαγές και στην κατασκευή της γνώσης των σπουδαστών.

Το κείμενο αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό διότι συνεισφέρει στο διάλογο και τον προβληματισμό για την όλη διαδικασία της ανάπτυξης του διδακτικού υλικού, που είναι ο σχεδιασμός, η εφαρμογή, η αξιολόγηση και ο επαναπροσδιορισμός του υλικού αυτού. Η συνεισφορά του κειμένου επικεντρώνεται τέλος στα κριτήρια που επιλέγει ο δημιουργός του υλικού.

Είμαι σίγουρος ότι το άρθρο αυτό θα αποτελέσει αντικείμενο διαλόγου και ανταλλαγής απόψεων για όλους τους ερευνητές που ερευνούν και ασχολούνται με το διδακτικό υλικό και τα κριτήρια των διαδικασιών δημιουργίας του. Θα επανέλθουμε όμως σε αυτό.

Το δεύτερο άρθρο με τίτλο «*Συναισθήματα και Διαδικτυακή - εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση: Το Παράδειγμα της Κύπρου*» είναι των Μ. Ζεμπύλα, Μ. Θεοδώρου και Α. Παυλάκη από το Ανοικτό Πανεπιστήμιο της Κύπρου. Με πλούσια εμπειρία στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, οι συγγραφείς μελετούν το ρόλο των συναισθημάτων των φοιτητών σε δύο μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου κατά τον πρώτο χρόνο λειτουργίας τους. Τα ευρήματα αυτής της έρευνας είναι εξαιρετικά σημαντικά για κάθε εκπαιδευτικό ίδρυμα που χρησιμοποιεί συστήματα ανοικτής ή / και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Υποστηρίζουν ότι όσο το δυνατόν συντομότερα πραγματοποιείται η εξοικείωση

των φοιτητών με τις ιδιαιτερότητες της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, τόσο πιο πολύ θα ενισχυθεί η επικοινωνία με συμφοιτητές και καθηγητές – συμβούλους. Επίσης, ο προγραμματισμός και η σωστή διαχείριση του χρόνου από τη μεριά τους μπορεί να ενισχυθεί, έτσι ώστε να ελαχιστοποιηθούν τα αρνητικά συναισθήματα.

Στην εφαρμογή σχετικών μοντέλων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης το δεύτερο άρθρο έρχεται ως απόρροια του πρώτου και το συμπληρώνει. Ο λόγος επικεντρώνεται στη σχέση του διδακτικού υλικού σε ανάλογο περιβάλλον και στη χρήση του στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Επιπρόσθετα, το διδακτικό υλικό, το οποίο μπορεί να ακολουθεί διαφορετικές μορφές και να είναι πολυμορφικό, αξιολογείται με βάση ποιοτικά κριτήρια εφαρμογής του. Αν λοιπόν το υλικό αυτό συνεισφέρει στην μείωση των αρνητικών συναισθημάτων των φοιτητών, τότε η αποτελεσματικότητά του βρίσκεται σε έναν καλό δρόμο μαθησιακής διαδικασίας.

Στο τρίτο άρθρο του περιοδικού φιλοξενείται το κείμενο της Α. Κουλικούρδη με τίτλο «*Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση: πρόσβαση για όλους*». Η έρευνά της επικεντρώνεται στους σπουδαστές με αναπηρία (ΑμεΑ) και εστιάζει σε ζητήματα ενσωμάτωσής τους στο σχεδιασμό και τη διανομή υπηρεσιών πληροφόρησης. Το κείμενο επισημαίνει τον ουσιαστικό ρόλο των βιβλιοθηκών, της νομοθεσίας και των υποστηρικτικών τεχνολογιών και τονίζει την ανάγκη για περαιτέρω έρευνα στους τομείς της on-line προσβασιμότητας, της πληροφοριακής συμπεριφοράς των ΑμεΑ στο χώρο της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης.

Μια εφαρμογή Ευρωπαϊκού ερευνητικού προγράμματος με τίτλο «*Τι είδους συσκευές απτικής ανάδρασης και εφαρμογές χρειαζόμαστε στην εκπαίδευση; Οι απαιτήσεις, οι προδιαγραφές και η εμπειρία που αποκομίσθηκε από ένα IST πρόγραμμα*» καταγράφουν οι Χριστοδούλου, Γαρυφαλλίδου, Ιωαννίδης, Παπαθεοδώρου και Στάθη από το Πανεπιστήμιο της Πάτρας στο τέταρτο άρθρο του τεύχους αυτού. Η εργασία μελετά το ερώτημα εάν η τεχνολογία των Haptics (συσκευές απτικής ανάδρασης που επιτρέπουν στον χρήστη εικονικά να αγγίζει αντικείμενα και να αισθάνεται δυνάμεις) θα μπορούσε να ενσωματωθεί αποτελεσματικά στη διαδικασία διδασκαλίας στα σχολεία, καθώς επίσης και εάν αυτή η τεχνολογία θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για να βελτιώσει την κατανόηση ορισμένων επιστημονικών εννοιών. Μερικά αξιοσημείωτα αποτελέσματα έρχονται από τους ίδιους τους χρήστες (με την συμπλήρωση ειδικών ερωτηματολογίων), τα οποία υποστηρίζουν την άποψη ότι οι Haptic συσκευές μπορούν να είναι σημαντικά επωφελείς στην εκπαίδευση των μαθητών σε όλες τις βαθμίδες.

Στο πέμπτο άρθρο του τεύχους παρουσιάζεται το ερευνητικό άρθρο των Α. Παρασκευά και Δ. Ψύλλου με τίτλο «*Διερεύνηση της ενεργητικής συμμετοχής και αλληλεπίδρασης εκπαιδευτικών στην εξ Αποστάσεως συνεργασία τους στο πλαίσιο της επιμόρφωσή τους στην περιοχή των ρευστών*». Από το ΠΤΔΕ του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης οι συγγραφείς μελετούν τις μεταβλητές που φαίνεται να επηρεάζουν συνεργατικές μεθοδολογίες, οι οποίες εφαρμόζονται σε εξ αποστάσεως προγράμματα επιμόρφωσης εκπαιδευτικών με τη χρήση Νέων Τεχνολογιών.

Στο έκτο άρθρο του τεύχους η Ισμήνη Βασιλείου από το University of Plymouth παρουσιάζει ένα ενδιαφέρον κείμενο βιβλιογραφικής επισκόπησης με τίτλο «*Blended Learning: The transformation of Higher Education Curriculum*». Μέσα από την έρευνά της επαναδιαπραγματεύεται και αναλύει ζητήματα στρατηγικών για την ανάπτυξη της

αλληλεπίδρασης και της ενεργητικής μάθησης. Στοιχεία που αποτελούν το κεντρικό σημείο πολλών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και έχουν άμεση εξάρτηση από τα χαρακτηριστικά των σπουδαστών, την υποστήριξή τους και από επιχειρησιακά θέματα.

Στο έβδομο άρθρο οι Κ. Χαμπιαούρης, Αρ. και Α. Ράπτη και ο Π. Αναστασιάδης με τίτλο «Μία σύνθετη διδακτική παρέμβαση στα πλαίσια ενός υβριδικού - ομαδοσυνεργατικού μαθησιακού περιβάλλοντος με τη χρήση της δικτυακής τεχνολογίας» ερευνούν τον παιδαγωγικό σχεδιασμό μίας σύνθετης διδακτικής παρέμβασης με τη δημιουργία ενός καινοτόμου, ομαδοσυνεργατικού μαθησιακού περιβάλλοντος, το οποίο περιλαμβάνει την τηλεδιδασκαλία και την τηλεσυνεργασία.

Όλα τα άρθρα, το καθένα με τον τρόπο του, εμπλουτίζουν πολλά ζητήματα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και προβληματίζουν τον αναγνώστη σε σειρά θεματικών πεδίων, τα οποία διερευνήθηκαν συστηματικά από τους ερευνητές. Επίσης, τα άρθρα αυτά μπορούν να αποτελέσουν αφορμή για έναν διάλογο στα επιμέρους θέματα, πράγμα το οποίο είναι σημαντικότερο για την βιβλιογραφία του πεδίου.

Καλή μελέτη

Αντώνης Λιοναράκης